

**MAŁOPOLSKI KONKURS JĘZYKA POLSKIEGO
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
W ROKU SZKOLNYM 2020/21
Etap wojewódzki
3 marca 2021 r.**

Temat: „Każdy człowiek ma prawo do życia, wolności i bezpieczeństwa swojej osoby”

1. Zadania oceniamy zgodnie ze schematem punktowania. Przy każdym wpisujemy czerwonym długopisem przyznaną liczbę punktów. Potem punkty nanosimy na pierwszą stronę testu. **Jeśli w schemacie punktowania wskazano kryteria, pod zadaniem wpisujemy przyznane punkty częściowe (np. 1, 1, 1, 0).**

2. Uwaga! Przy ocenie krótszych i dłuższych wypowiedzi stosowane są następujące kryteria poprawności stylistycznej i językowej: stylistyczna, frazeologiczna, leksykalna, gramatyczna (fleksyjna i słowotwórcza), składniowa, interpunkcyjna, ortograficzna (zob. *Encyklopedia języka polskiego* pod redakcją Stanisława Urbańczyka i Mariana Kucały, wydanie trzecie poprawione i uzupełnione, Wrocław-Warszawa-Kraków, Ossolineum, 1999, s. 36-38 i 381-382).

3. Punkty przyznajemy za odpowiedź poprawną, wynikającą z lektury oraz z obserwacji świata. **Błąd rzeczowy uniemożliwia przyznanie punktu.**

4. Jeśli w zadaniach 6., 7a i 8. odpowiedź będzie krótsza niż wymagana liczba słów, punkty przyznajemy tylko za realizację tematu.

5. Przed rozpoczęciem sprawdzania nauczyciele zakreślają na zielono wszystkie uczniowskie skreślenia oraz nadpisanie i zapisują na dole strony ich liczbę.

6. Przy ocenie prac nie uwzględnia się zaświadczeń o dysleksji, dysgrafii, dysortografii.

Schemat punktowania			
zadanie	przykładowa odpowiedź	punktacja	zasady przydzielania punktów
1.	a) Np. Ichneumon nie postępuje tak, jak cała grupa, nie atakuje kobr, nie zabija ich, stawia pytania o zasadność wojny między kobrami a ichneumonami, nosi przydomek „miłujący pokój”...	0-1	1 pkt przyznaje się za zgodne z treścią bajki uzasadnienie .
	b) czasownik: odszczepić rzeczownik: odszepieniec formant: -ec	0-2	1 pkt przyznaje się za podanie czasownika oraz rzeczownika (synonimu) . 1 pkt przyznaje się za podanie formantu .
	c) nazwa: imiesłów <i>przymiotnikowy czynny</i> przekształcenie: Bajka o ichneumonie, <i>który miłuje / miłował pokój</i> .	0-2	1 pkt przyznaje się za podanie pełnej nazwy imiesłowu . 1 pkt przyznaje się za poprawne przekształcenie imiesłowu .

2.	<p>Np.</p> <p>kryzys społeczności: Ichneumon podważa potrzebę walki z kobraми, zabijania kobr, podważa ustalony porządek świata...</p> <p>wskazanie ofiary: Ichneumony przekazują sobie „z ust do ust” informacje o zdrajcy plemienia...</p> <p>nienawiść wobec ofiary: Ichneumony wzywają odmienca, wymyślają nieprawdziwe informacje o nim...</p> <p>zbiorowe oskarżenie: Ichneumony wytaczają proces odmieńcowi...</p> <p>wyrok: Ichneumon jednogłośnie został skazany na wygnanie...</p>	0-5	1 pkt przyznaje się za przywołanie <u>jednego zdarzenia</u> adekwatnego do schematu.
3.	<p>a)</p> <p>Np.</p> <p>1) Jonaathan Livingston Saguell uważał, że sztuka latania jest najważniejsza, pozostałe mewy za najważniejsze uznały pożywienie, latanie było tylko sposobem zdobycia jedzenia. Ichneumon inaczej niż reszta społeczności postrzegał kobry. Nie widział w nich zagrożenia.</p> <p>2) Ojciec i matka próbują przekonać Jona do tego, by upodobnił się do Stada. Martwią się o jego przyszłość. Jon próbuje się podporządkować, ale głód wiedzy, chęć poznania są silniejsze niż przestrogi bliskich. Podobnie rodzice ichneumona martwili się o niego, próbowali go przekonać do zmiany trybu życia.</p> <p>3) Jonathan boleśnie doświadcza nauki lotu nurkowego (uderza z dużą siłą w morze, tarczy przytomność), podobnie Ichneumon płaci za swą odmienność wygnaniem.</p> <p>4) Jonathan mimo postanowienia, nie może upodobnić się do Stada. Fascynuje go lot, fruwa nawet w ciemności. Ichneumon też nie chciał dopasować się do grupy, mimo że go szantażowali, oskarżali.</p> <p>5) Jon uważa, że nowy sposób latania pomoże mewom stać się wartościowszymi istotami. Ichneumon też chciał uczynić innych bardziej szlachetnymi.</p> <p>6) Jon staje na Środku, wśród współbraci, jest oskarżany, okryty hańbą i skazany na samotność. Ichneumon zostaje oskarżony i wygnany.</p>	0-3	1 pkt przyznaje się za podanie <u>jednego podobieństwa</u> między życiem i postawą Jonathana a ichneumona.

	<p>b) Np. Morał bajki o ichneumonie potwierdza fakt, że najtrudniej jest przekonać najbliższych do swojego zdania. W <i>Mewie</i> również jest o tym mowa – Stado nie akceptuje „latających inaczej”. Jednak Joanthan oraz Fletcher mimo banicji wracają do Stada, uczą ich odmiennego lotu, pokazują, na czym polega prawdziwa wolność. Jon oddziałuje na innych dobrocią i miłością. Opowiadanie Bacha udowadnia, że człowiek może być wolny. <i>Bajka o ichneumonie</i> pokazuje, że jednostka nie zmienia świata, zaś w <i>Mewie</i> od jednostki rozpoczyna się zmiana, doskonalenie świata...</p>	0-2	<p>2 pkt. przyznaje się za wskazanie różnicy i jej omówienie, interpretację... (1 pkt przyznaje się za wskazanie różnicy i próbę objaśnienia).</p>
	<p>c) Np. <i>Stary człowiek i morze</i> – Santiago jest uważany przez społeczność za pechowca, Manolinowi rodzice zakazują wypływania w morze z Santiago, bohater zostaje wykluczony ze społeczności, jest samotny... <i>Folwark zwierzęcy</i> – Napoleon poprzez rozmaite manipulacje oskarża Snowballa o zdradę folwarku, zniszczenie wiatraka, rozsiewa plotki o rzekomym pojawianiu się Snowballa na farmie i szpiegowaniu oraz celowym niszczeniu plonów... <i>Władca much</i> – szykanowanie Prosiaczka przez Jacka i jego grupę, wszystkie działania grupy myśliwych prowadzą ostatecznie do śmierci chłopca; inni ośmieszają Prosiaczka, wyzywają go, poniżają, kradną okulary, niszczą konchę... <i>Zabić drozda</i> – Tom Robinson zostaje oskarżony o gwałt na białej kobiecie. Społeczność Maycomb opowiada się po jej stronie, mimo że Ewellów nie poważa. Szykanuje także Atticusa, który podjął się obrony Robinsona. Ostatecznie doprowadza do śmierci Toma... <i>Poczwarka</i> – klienci w sklepie dziwnie patrzą na Ewę i jej córkę, po „tańcu” Myszki są oburzeni, wzywają policję, uważają, że „takie dzieci” nie powinny chodzić do sklepów...</p>	0-3	<p>2 pkt. przyznaje się za podanie tytułu lektury oraz opisanie konkretnej sytuacji (1 pkt przyznaje się za samo wskazanie sytuacji bez opisu).</p> <p>1 pkt przyznaje się za poprawność językową (wymaga się tekstu bezbłędnego).</p> <p><i>Uwaga! W uzasadnieniu należy przywołać konkretną sytuację wykluczenia.</i></p>

4.	<p>Np.</p> <p>a) Hamlet chce dotrzeć do prawdy, chce znaleźć zabójcę swego ojca, chce ukarać winnych. Uważa, że Dania jest więzieniem, gdyż panuje w niej zło, głównie za sprawą Klaudiusza, uzurpatora, człowieka niszczącego uczciwych, podstępного, zdolnego do mordu. Hamlet w imię wolności jest w stanie poświęcić życie przyjaciół, szczęście ukochanej Ofelii i wreszcie swoje życie. Woli umrzeć niż żyć w świecie zakłamanym, pełnym podłości i obłudy. Hamlet rozumie wolność jako szlachetność, życie w prawdzie, w zgodzie z samym sobą, z ideałami...</p> <p>b) Holden Caulfield wolność traktuje jako możliwość „robienia czego się chce”: ucieka z domu, nie chodzi do szkoły (jest z kolejnych wyrzucany), pali papierosy, pije alkohol. Wolność to możliwość buntowania się przeciwko normom, obojętności, złu... Takie rozumienie pojawia się w momencie, gdy dotyczy to jego samego. Martwi się jednak o swoją siostrę Phoebe. Uważa, że człowiek powinien być odpowiedzialny za innych i zwracać uwagę na ich potrzeby. Uważa, że wolność jest ograniczona dobrem innych ludzi, bezpieczeństwem małych dzieci, które nie mogą o siebie zadbać... Holden po wszystkich przejściach dojrzewa, choć płaci za to wysoką cenę, rozchorował się, przebywa w szpitalu...</p> <p>c) Chłopcy w scenie pożegnania Keatinga pokazują, że są wolni, że sami podejmują decyzję wbrew zakazom Nolana, wbrew rodzicom. Mają świadomość, jaką cenę zapłacą, jakie konsekwencje poniosą. Oni zdają egzamin z tego, czego nauczyli się na lekcjach języka angielskiego. Niektórzy nie wchodzi na stoliki, bo się boją, niektórzy wolą życiowe schematy, bo wolność ma dla nich zbyt wysoką cenę, bo wybierają poczucie bezpieczeństwa, nie ryzyko...</p>	0-12	<p>1 pkt za przyznaje się za odwołanie do całego utworu.</p> <p>1 pkt przyznaje się za interpretację cytatu / sceny.</p> <p>1 pkt przyznaje się za przywołanie konsekwencji.</p> <p>1 pkt za poprawność językową, komunikatywność wypowiedzi (wymaga się tekstu bezbłędnego).</p>
----	--	------	---

5.	minirecenzja	0-10	
5.1	realizacja tematu – prezentacja faktów i ocena autorskich rozwiązań	0-5	<p>1 pkt przyznaje się za krótkie opisanie fabuły (bohater, narrator, zdarzenia...).</p> <p>1 pkt przyznaje się za przywołanie kontekstu historycznego (np. 13 grudnia 1981 r., Wojciech Jaruzelski, WRON...).</p> <p>1 pkt za wskazanie co najmniej dwóch elementów wyróżniających powieść (narracja z perspektywy dziecka, ilustracje Jakuba Jabłońskiego, piosenki, neologizmy, np. bubek, MOMO, Pan Oporny...).</p> <p>2 pkt. przyznaje się za wykazanie, że powieść porusza problem wolności (1 pkt za próbę wykazania).</p>
5.2	kompozycja	0-1	1 pkt przyznaje się za zbudowanie zwartej i spójnej wypowiedzi z odpowiednim układem graficznym.
5.3	poprawność językowa (gramatyczna, leksykalna, frazeologiczna, stylistyczna, składniowa)	0-2	0-2 bł. – 2 pkt., 3 bł. – 1 pkt; 4 bł. i więcej – 0 pkt.
5.4	poprawność ortograficzna	0-1	Dopuszcza się 1 błąd.
5.5	poprawność interpunkcyjna	0-1	Dopuszcza się 3 błędy.
6.	a) zrywać boki – śmiać się z kogoś, bawić się czyimś kosztem, drwić z kogoś, naigrawać się z kogoś... stawać na udeptanej ziemi – stawać do pojedynku, podjąć walkę z przeciwnikiem, stanąć do walki...	0-2	1 pkt przyznaje się za poprawne objaśnienie jednego frazeologizmu .
	b) Np. Frazeologizm <i>stawać na udeptanej ziemi</i> mówi o tym, że Syzyf z wiersza pojedynkuje się z bogami, staje do walki jak równy z równym. Zachowuje się inaczej niż mityczny bohater, który wykonywał pokornie, bez nadziei pracę. We wtaczaniu kamienia na górę widział tylko karę, pracę bezsensowną, bezcelową. Syzyf Ostromeckiego karę zaczął traktować jak walkę z bogami, losem, przeznaczeniem. Wie, że nie może uciec	0-5	<p>1 pkt przyznaje się za wybór frazeologizmu i jego odczytywanie w wierszu.</p> <p>1 pkt przyznaje się za funkcjonalne przywołanie mitu według Markowskiej.</p> <p>1 pkt przyznaje się za funkcjonalne wyjaśnienie wyrażenia syzyfowa praca w kontekście mitu i wiersza.</p>

	od kary, więc próbuje nadać jej sens. Ostatecznie to on jest szczęśliwy, a bogowie milczą.		1 pkt przyznaje się za funkcjonalne odwołanie się do wiersza . 1 pkt przyznaje się za poprawność językową (wymaga się tekstu bezbłędnego). <i>Uwaga! Jeżeli tekst jest jedno-, dwuzdaniowy, uczestnik nie otrzymuje punktu za to kryterium.</i>
c)	Np. Wielka litera służy podkreśleniu potęgi bogów, wyższości nad Syzyfem. Mała litera sugeruje, że Syzyf jest równy bogom, że bogowie zostali pozbawieni majestatu.	0-2	2 pkt. przyznaje się za odwołanie do zasad pisowni oraz wyjaśnienie sensów wiersza ; 1 pkt przyznaje się za odwołanie do zasad pisowni i próbę objaśnienia.
7.	rozprawka	0-21	
7.1	realizacja tematu – sformułowanie stanowiska, argumentów, prezentacja faktów	0-10	1 pkt przyznaje się za wyjaśnienie myśli Alberta Camusa . 1 pkt przyznaje się za sformułowanie własnego stanowiska . 2 pkt. przyznaje się za sformułowanie dwóch rzeczowych argumentów (ważna konstrukcja argumentu). Po 1 pkt. przyznaje się za celowe, funkcjonalne odwołanie się do 3 lektur z etapu wojewódzkiego i 2 lektur z pozostałych etapów. 1 pkt przyznaje się za wyprowadzenie wniosków z argumentacji. <i>Uwaga! Uczestnik może najpierw sformułować argumenty, a następnie je rozwinąć, uzasadnić.</i>
Punkty za pozostałe kryteria są przyznawane pod warunkiem, że tekst liczy co najmniej 200 słów.			
7.2	styl	0-2	1 pkt przyznaje się za dostosowanie stylu do formy wypowiedzi (obecność zwrotów np. <i>moim zdaniem, po pierwsze, podsumowując, uważam, że...</i>

			1 pkt za wprowadzenie co najmniej 5 różnych środków językowych (epitet, metafora, porównanie, pytanie retoryczne, anafora, wykrzyknienie ...).
7.3	kompozycja	0-3	1 pkt przyznaje się za trójdzielność wypowiedzi . 1 pkt przyznaje się za zbudowanie zwartej i spójnej wypowiedzi (wymaga się spójności formalnej i myślowej pomiędzy akapitami). 1 pkt przyznaje się za odpowiedni układ graficzny (akapity, segmenty...).
7.4	poprawność językowa (gramatyczna, leksykalna, frazeologiczna, stylistyczna, składniowa)	0-3	0-2 bł. – 3 pkt., 3-4 bł. – 2 pkt., 5-6 bł. – 1 pkt, 7 bł. i więcej – 0 pkt.
7.5	poprawność ortograficzna	0-2	0-1 bł. – 2 pkt., 2-3 bł. – 1 pkt, 4 bł. i więcej – 0 pkt.
7.6	poprawność interpunkcyjna	0-1	Dopuszcza się 6 bł.
Łącznie:		0-70	